

31.3.2006

Dnro 3525/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Riitta Länsisyrjä

INTERNETIN VÄLITYKSELLÄ TILATTUJEN ALKOHOLIJUOMIEN HALTUUNOTTO TULLISSA

Olette arvostellut kantelukirjelmässänne Eteläisen tullipiirin menettelyä Internetin välityksellä tilaamienne alkoholijuomien haltuunotossa. Mielestänne tullin haltuunottamat alkoholijuomat olisi tullut luovuttaa Teille. Vetoatte myös siihen, että haltuunottopöytäkirjassa oli tietämänne mukaan eritelty juomat asiakkaittain, jolloin katsotte, että lähetys olisi tullut luovuttaa erittelyn mukaisesti asiakkaille. Mielestänne tullin kotisivuilta Internetistä sai käsityksen, että valmisteveroilmoitus voitiin tehdä kahden päivän kuluessa tavaroiden luovuttamisesta. Mielestänne sivuilla vahvistetaan tämä menettelytapa tapauksissa, joissa myyjällä ei ole Suomessa veroedustajaa.

Kirjoituksenne johdosta on tänne hankittu Eteläisen tullipiirin selvitys ja Tullihallituksen lausunto sekä lisäselvitys, jotka oheistetaan vastaukseen tiedoksenne.

Haltuunoton peruste

Saadun selvityksen mukaan haltuunotto perustui tullin tulkintaan Internet-kauppaa harjoittaneen X Oü:n toiminnan valmisteverovelvollisuudesta. Haltuunoton perusteena oli, että tullin katsottiin kysymyksessä olevan kaukomyynnin ja, että verovastuu oli kaukomyyjällä, kun tämä ei ollut asettanut veroedustajaa. Näin ollen tullin tulkitsi, että yksityinen tilaaja ei ollut maahantuojaa vaan tuotteet oli tuotu maahan kaukomyyjän nimissä. Haltuunottopäätös annettiin näin ollen edellä mainitulle yhtiölle.

Yhtiö valitti Eteläisen tullipiiriin 8.11.2004 tekemästä päätöksestä ottaa valmisteverolain 41 §:n nojalla haltuun yhdessä trailerissa maahantuodut alkoholijuomat. Yhtiö valitti samassa yhteydessä myös Eteläisen tullipiiriin näiden juomien osalta 17.12.2004 tekemästä verotuspäätöksestä. Päätöksessään 16.6.2005 Helsingin hallinto-oikeus katsoi, että haltuunoton osalta valmisteverolain 41 §:n mukaan tulliviranomaisella oli oikeus ottaa haltuunsa valmisteveron alaiset tuotteet, joita ei ollut asianmukaisesti ilmoitettu verotettavaksi tai joihin ei ollut muutoin sovellettu valmisteverotusta koskevia säännöksiä taikka tulliviranomaisen näiden säännösten nojalla antamia päätöksiä tai määräyksiä.

Päätöksen mukaan Suomeen oli tuotu valmisteveron alaisia tuotteita, joille ei ollut esitetty verottomuusperustetta. Tuonnin yhteydessä esitetyistä asiakirjoista ei hallinto-oikeuden mukaan käynyt ilmi, kuka tuotteista oli

valmisteverovelvollinen. Tulli oli sen vuoksi voinut ottaa tuotteet haltuunsa ja voi pitää niitä hallussaan, kunnes oikea verovelvollinen on selvitetty, verotus on toimitettu ja verot maksettu. Haltuunottoajankohtana käytettävissä olleiden asiakirjojen perusteella haltuunottopäätös on hallinto-oikeuden mukaan voitu kohdistaa X Oü:lle. Näin ollen hallinto-oikeus on hylännyt valituksen haltuunottopäätöksestä.

Oikeusasiamies ei voi puuttua tuomioistuimen harkintavaltansa puitteissa tekemään ratkaisuun. Minulla ei ole aihetta epäillä asiassa lainvastaista menettelyä tai laiminlyöntiä.

Hallinto-oikeus kumosi mainitulla päätöksellään sen sijaan verotuspäätöksen ja palautti asian tullipiiriin uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus totesi perusteluissaan muun muassa, että kun ketään ei ollut verotettu X Oü:n veroedustajana, X Oü:n suoritettavaksi ei ole myöskään voitu määrätä valmisteveroa valmisteverotuslain 12 §:n 2 momentin nojalla. X Oü:ta, jolla ei saadun selvityksen mukaan ole toimipaikkaa tai henkilökuntaa Suomessa, ei voitu pitää myöskään tavaran valmisteverotuslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vastaanottajana Suomessa. Tulliasiamies valitti päätöksestä korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja asia oli edelleen vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Oikeusasiamies ei puutu sellaiseen asiaan, jossa muutoksenhaku on kesken tai johon voi vielä hakea muutosta.

Haltuunottopäätöksen sisältö

Eteläisen tullipiirin selvityksen mukaan kaukomyyjälle annettun haltuunottopäätöksen 8.11.2004 liitteessä todetaan, että tuotteet oli lastattu lavoille tilaajittain. Se tullimies, joka laskennan suoritti, oletti asiakkaan olevan - - - / X Oü, jonka nimiin lavat ja tuotteet oli merkitty joten laskennan tekijä kirjoitti laskentapöytäkirjaan, että tuotteet oli merkitty asiakkaittain, asiakkaan ollessa maahantuoja eli kyseinen yhtiö. Eteläinen tullipiiri on selvityksessään korostanut, että sinänsä sillä, miten tuotteen oli merkitty, ei tapauksessa ollut merkitystä, koska omistusoikeus tai verovastuukaan ei määräydy tällä perusteella, vaan verosta on vastuussa ja maahantuojana on kaukomyyjä.

Eteläisen tullipiirin Valvontayksikön ja Maatullin 3.3. ja 8.3.2006 päivättyjen selvitysten mukaan tuotteet olivat lastattuina lavoille tilaajittain siten, että lavojen kyljessä oli lappu, joka yksilöi tilaajan nimen ja hänelle toimitettavat tuotteet, mutta lappujen tiedot eivät kaikilta osin täsmänneet lavoilla oleviin määriin.

Saatu selvitys ei osoita, että haltuunottopäätöksen liitteen mainittu lausuma olisi virheellisesti kirjattu. Toisaalta olette saanut tullista ristiriitaista ja epätasällistä tietoa siitä, mitä haltuunottopäätöksen liitteeseen oli merkitty ja mitä merkintä tarkoitti.

Edellä selostettu Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen lopputulos ja asian käsittelyvaihe huomioon ottaen kantelu ei tältä osin anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kiinnitän Eteläisen tullipiirin huomiota tietojenannon

täsmällisyyteen ja oikeellisuuteen. Lähetän jäljennöksen tästä vastauksesta myös Tullihallitukselle tiedoksi.

Tullihallituksen ohjeet

Viittaamallanne Internet-sivustolla oli tullin tiedote asiakkaille otsikolla "Valmisteveronalaisten tuotteiden tilaaminen Internet-kaupasta". Ohjeissa todettiin seuraavaa:

Ulkomaisen myyjän Suomessa toimiva veroedustaja vastaa siis lähtökohtaisesti päämiehensä tänne lähettämien tuotteiden valmisteveron suorittamisesta. Tällöin ostajalla ei ole huolta veroseuraamuksista. Osa kaukomyyntiä harjoittavista myyjistä toimii kuitenkin lainvastaisesti ilman täkäläistä veroedustajaa. Tämän vuoksi ostajien on syytä oman etunsa vuoksi ennen sitovan tilauksen tekemistä varmistua siitä, että Internet-myyjällä on Suomessa oma veroedustajansa. Jos tämä asia ei selviä myyjän kotisivuilta tai myyjä ei muutoin ilmoita veroedustajaansa, tilauksesta on varmintu luopua, mikäli ostaja ei halua maksaa tilaamistaan tuotteista myös valmisteveroa.

Niissä tapauksissa, joissa verovastuu lankeaa ostajalle, hänen on annettava vastaanottamistaan tavaroista veroilmoitus. Ilmoitus on annettava Tullille kahden arkipäivän kuluessa tavaroiden vastaanottamisesta (lisätietoja saa ostajan kotipaikan tullipiiriltä). Ilmoituksen laiminlyönti tai myöhästyminen voi aiheuttaa veronkorotuksen.

Tullin sivustolla on sittemmin 17.3.2005 päivätty teksti otsikon "Tavaran tilaaminen ulkomailta" alla, joka koskee tuontia EU-maista. Tässä tekstissä valmisteverotusta koskeva osio vastaa edellä esitettyä eräin täsmennyksin.

Tullihallitus on selvityksessään 13.3.2006 korostanut sitä, että molemmissa edellä mainituissa ohjeissa oli kerrottu, että verovastuu lankeaa ostajalle ja hänen on annettava veroilmoitus "vastaanottamistaan" tavaroista ja että ilmoitus on annettava tullille kahden päivän kuluessa tavaroiden "vastaanottamisesta". Tullihallitus oli selvityksen mukaan pyrkinyt edellä mainituissa tiedotteissaan selvästi painottamaan mainittua lain kohtaa, jonka perusteella yksityishenkilön verovastuu syntyy vasta, kun tuotteet ovat hänen hallussaan. Tullihallitus ilmoitti enempien väärinkäsitysten välttämiseksi päivittävänsä verkkokauppaa koskevan ohjeistuksen sivuillaan.

Katson, että Tullihallituksen ohjeet ovat sillä tavoin tulkinnanvaraisia, että alkoholijuomien ostajille on voinut perustellusti syntyä käsitys, että valmisteverot maksamalla heillä olisi oikeus saada tavarat haltuunsa. Kun Tullihallituksen tulkinta verovelvollisesta kuitenkin tosiasiallisesti on johtanut siihen, että ostajilla ei ole mahdollisuutta verojakaan maksamalla saada alkoholijuomia haltuunsa, olisi tästä tosiasiallisesta menettelystä tullut ohjeistuksessa mielestäni mainita. Ohjeen puutteellisuus on ollut ongelmallinen hallintolain 6 §:ssä nimenomaisesti turvattun asiakkaan luottamuksensuojan kannalta.

Näin ollen kiinnitän Tullihallituksen huomiota siihen, että asiakkaalle annettavan neuvonnan tulee olla paitsi oikeasisältöistä ja riittävän täsmällistä myös sellaista, että se täyttää luottamuksensuojan vaatimukset.

Saatan tämän käsityksen Tullihallituksen tietoon. Tullihallitus on ilmoittanut päivittävänsä asianomaiset ohjeet. Tulen jatkossa seuraamaan sitä, että ohjeistus on hallintolain 8 §:ssä neuvonnalta edellytetyllä tarpeellisella tasolla.